

pa slab nag on do samodelavnosti, se naučijo prav zgodaj in mnogo govoriti. Ne občutijo in ne mislijo pa zraven prav nič, kakor škorec in papiga. „Kakor stari pojó, tako čivkajo mladji“. To veljá pri marsikaterem človeku, kateri nikoli svojega blaga ne prodaja, temuč kaže le to, kar je užé drugod videl in slišal.

Čudno se dozdeva marsikomu, da nekateri otroci tako gladko in lahko govorijo, drugi pa so pri govorjenji jako okorni. To pa je zato, ker premalo slišijo druge govoriti, ali pa nimajo pravega nagona, da bi druge posnemali.

S samim posnemanjem pa človek tudi ne more biti samostojen. Mnogo klepetanje ni veliko vredno, če otrok ne govori iz nagona do samodelavnosti in samostojnosti. Posnemanje se more družiti s samodelavnostjo.

Otrok ne sme družega govoriti, kar resnično občuti in misli, ker sicer ne razodeva samega sebe, ampak le kaže, kakoršni so drugi. Tù mora vzgojitelj prav paziti in pridno delati. On mora otroku nagon do samodelavnosti vzbuditi in ga vaditi, da besede, katere vé, tudi razumi, in jih potem še le pové. Otrok mora denar, katerega dobí od očeta, dobro pregledati in poznati njegovo vrednost, ker sicer postane brezumen zapravljivec. — Poglejmo, kako se otrok véde! Otrok, recimo, pravi: „Roka me bolí“. To je izraz njegovega občutka. Ako pa pravi: „O Bog, kolike bolečine trpim v svoji roki!“ potem koj spoznamo, da je le nepremišljeno ponavljal besede, katere je od drugih slišal.

Le vprašajmo ga, kaj je „bolečina“, in ne bode nam mogel prav odgovoriti.

Otrok bere kako pripovedko. Potem pravi: „Vsa povest je žalostna, ker je nesrečno dete v potoku utonilo“. Tù otrok naravnost pové svoje prave misli.

Ako pa pravi: „Osoda otrokova je obžalovanja vredna“; vprašajmo ga, kaj je „osoda“, in molčal bode. Povedal nam je le nepremišljeno besedo koga drugega.

Naj močnejše občutke izrazimo z vzklikom, manj močne užé z besedo, katera ima v sebi razumek. Tako pravi otrok: „Jabolko je sladko“. Tù otrok po svojem občutku pravi jabolku, kakšno je.

Pojme: hiša, rastlina, žival i. t. d. sliši otrok od svojih vzgojiteljev, in jih posnema. Zeló važno je, da vzgojitelj otroku vse take pojme natančno razloží, da jih pozná in dobro razumi ter ne blebetá brezmiselno, kakor škorec.

Omika jezikova je jako težavno delo. Da pa svoj namen dosežemo, moramo vzbuditi v gojencu veselje do samodelavnosti. Otrok naj jezik nekoliko sam kuje, nekoliko pa naj ga po drugih posnema. Učitelj naj pa z otroci tudi sam vselej pravilno in vzgledno govori. Užé pri nazornem uku prvo šolsko leto naj bode učitelj učencem živ vzgled dobrega govornika, t. j. vse, kar učitelj govori, naj govori kratko, točno, izbrano in umljivo. Govori naj sam vedno v polnih stavkih, pa naj to tudi tirja od učencev, ki mu odgovarjajo. Učitelj naj prvence uči ogledovati, misliti in govoriti. Naloga nazornega uka je pred vsem ta, da se otrok učí in vadi govoriti. Otrok pa mora govoriti le to, kar razume. Najpred naj rečí ogleduje, potem pa naj o njih govori. Učitelj naj pa pred vsem pazi, da otroci pri govorjenji mislijo. Z eno besedo: učitelj mora učence pri vajah v govorjenji počasi voditi in vpeljevati v veliko poslopje vesoljne narave.

J. D.

Knjiga Slovénka

v
XIX. veku.

Martin Kuralt „von Geburt ein Krainer, Weltpriester, ein gewandter lateinischer, deutscher u. krainischer Dichter: Jútrejna pésem eniga Krajnskiga

kmeta po letu (Šafařík 42. 84) — im Illyrischen Blatt 1826 Nr. 31.^a — V istini pa se nahaja v Illyr. Bl. 1823 Nr. 31 spisek: „Ein kleiner Versuch in krainerischen Volksliedern“, vmes ona pesem, tudi v nemški prestavi, pa „Einige grammatische Anmerkungen zu dem obigen krainischen Texte (über Accente oder Tonzeichen — u v v' vu — hotel otel — tvoja toja)“ s podpisom M. C. t. j. Martin Curalt, priobčil J. — Na razgled bodi:

Jútrejna pésem éniga Krájniskiga Kméta po létu.

1.
Žé se temnúte negúdna gošáva,
Skóz petelina ozmerjana loč':
Vid' se odtegvat ta černa pušava,
Dalej pobéga zanikerna noč.

2.
Sonce se bliža, močnejši svetloba
Té že opešane zvezjde gasí:
Žlahtno rudéčje, nu lepa zlatoba
Sénkaj čez nébo nu hribe cedí.

3.
Tičkov že ní več po gnezdih, njih hišah;
Gòr so po ténkimu luftu na pot',
Hvalo, u sladko naštimanih vízah,
Pét pomladénimu dnevu naprot.

4.
Prídno brenčí med urátcam čebelca,
I' nu se muja sestrami oznánt,
Dè je čas nóst u vošena predelca,
Kar je po rožcah medeniga, hránt.

5.
Kličejo, prósjo ovce inu krave,
K' sò se pokorno snoč dale perpet',
Dè bi do žmahitno poròsene trave
Otel dobrotliv' pastiric odpret'.

6.
Povsot se, kar kol le sope življenja,
Vùn iz tožlíviga spanja ravna:
Povsot veselo luč dvékaj stvarjenja
Čisto spoznat', inu gledat' nam dá.

7.
Člòv'k, k' te je večna modrost izvolila,
Za gospodarja čez zemlo sturit',
Zbud' se, nu hit' tud ti skoz opravila
Krajl čez to tojo podložnico bit'.

8.
Člòv'k, ne zastonj tiga stvarn'ka podoba,
K' imaš ti tolkajn njegove oblast',
Dèlat'! nar gerš bi bla toja lenoba,
Dèlat'! le delo da sad inu čast.

Deutsche (beynahe wörtliche) Übersetzung na pr.:

- Schon fängt sich der Finsterniss träges Dickicht,
Vom Hahne ausgeschmähet, zu theilen an:
Man sieht die schwarze Wüste sich entziehen,
Weiter entweichet nach und nach die tückische Nacht . . .
- Mensch, nicht umsonst des Schöpfers Ebenbild,
Der du so viel von dessen Macht hast,
Arbeiten! am schändlichsten wäre deine Unthätigkeit,
Arbeiten! nur Arbeit gibt Frucht und Ehre.

Z istim podpisom nahaja se v Illyr. Bl. 1824 Nr. 8 „Lied am Geburtsfeste Rudolph Johannis, . . Prinzen . . Erzherzogs . . Cardinal Erzbischofs von Olmütz . .“
Na primer bodi izmed 21 razstavkov:

4.
Des Lenzes, Sommers, Herbstes Tage
Sind lange schon im frohen Lied;
Schon klingt es gleich gemeiner Sage,
Wenn man sich die zu singen müht . . .
(Vid. Preš. Seržen. 14. Kr. Čb. III.)

8.
Dich, der Du, weise in der Jugend,
Schon scheidend, was vergänglich ist,
Früh hoher Lehrers hoher Tugend
Mit Thaten mehr als Worten bist . . .

Temu nasprot je čitati v Illyr. Bl. 1828 Nr. 26 s prostim nemškim prevodom (Der Sommer-Abend) slovenska pesem:

Glej! škerlat goré prevleče, Kader jame se mračit', Posmehvaje Hesper meče Iz potoka zlati svit.	Polétni večér. Trate zapusti zelene, Zadnjikrat zasučé bič, Ter vesel domú peržene Jožik sitih ovc tropič.	Žlahten hlap večerna rosa Z' mnogih rožic izbudi, Škoda, k' bo le kmalo kósa Atropa njih kratkih dni!
---	--	--

Tam na njiv' klasov' šeptajo,
V' pokoju véčera,
Skor bi mislil, de kramljajo,
Kak jih zalša Cerera.

V' rajni čistih sap tihoti
Listi jagnjeda šumé,
Vsa natvora je v lepoti,
Zvér, vse ptice sladko spé.

Razun murna v zelenjadi,
Dije v miru slednja stvar,
Sam on pesem po navadi
Vbira stvarniku v dar.

V' hlad Zefira izdihujem,
V pevskim duhu jas gorim;
P'jan veselja premišljujem,
Al na svet', al v raj' živim.

Pod slovensko pesnijo je podpis: Per Janšovim ulnjaku 15. večér Rešniga (nam. Rešniga) Cveta 1828. J. Ž. g. r. t. j. Jožef Žagar, tedaj novomašnik. — Da je nemški prevod prost, kaže naj kitica prva in zadnja:

Schön mit purpurfarb'gen Dache
Ruh't der Hain im Abendlicht,
Wenn im silberklaren Bache
Lieblich Lunens Goldstrahl bricht...

Weisheit, Gott! von deinem Throne
Strahlt in dieses Heiligthum,
Starr denk' ich in trunk'ner Wonne,
Ich sey im Elisium.

Gašper Švab r. 2. jan. 1797 na Bohinjski Bistrici, mašnik 1820, kaplan na Brezovici, v Stari Loki, župnik v Hotedersčici, v Dobu, kjer u. 6. jan. 1866. Knjige njegove so:

1) Katoljški Nauk od zakramentov svete pokore in presvetiga rešnjiga telesa, zložil Gašper Švab, kaplan. V Ljubljani 1826. 8. 154. Nat. J. Sassenberg. Prodaja Bilhelm Henrik Korn, bukvopród. — Na vzgled bodi iz Predgovora:

„Ljubi otroci! Jezus Kristus edinorojeni sin božji, pravi Bog, pa tudi pravi človek je naš učenk, postavodajavie, in naš Gospod: njemu smo per svetim Kerstu vedno zvestobo obljubili, in iz njegovih božjih ust smo prepričani, de bomo vsi večno pogubljeni, ako ne bomo za svoje grehe pokore storili . . . De bi se tedej v' naukih od zakramentov svete pokore in presvetiga rešnjiga telesa semtertje ne majali kakor na morji, de bi zavoljo prevelike ojstrosti v' žalostno boječnost in obupanje ne padli; ali pa, kar se je še bolj bati, de bi se zavoljo prevelike mehkote večno ne pogubili, zato so resnice v tih pričjočih bukvicah, ktere vam z velikim duhovnim veseljam v roke podám, le na nauke zapisane in nezapisane besede božje po mislih in zastopnosti naše matere katoljške cerkve zidane . . . V tih bukvicah tedej nič družiga ne išite, kakor za vaše zveličanje potrebnih naukov, ker sim jih jez le zato spisal. Nikar se ne motite in ne obotavljajte nad nekterimi novimi besedcami, ktere v njih najdete, postavim kàs, namest grevnjiga; kazen, namest štrafa itd.“

2) Gosp. Krištofa Schmida, Korarja Avgustanskiga, Zgodbe svetiga pisma za mlade ljudi, okrajšane iz Nemškiga prestavljene. V Ljubljani nat. J. Blaznik 1830. 8. 190. — II. Nat. 1846. 8. 200.

3) Nauk katoljške cerkve od opravičenja grešnika. Zložil Gašper Švab, fajmašter v Kotederžici. V Ljubljani 1832. 8. 254. Nat. Sassenberg, prodaja A. H. Hón. „Prav lepi nauki v hvale vredni slovenščini (Met).“

4) Pridige za vse Nedelje in Praznike céliga leta, ktere je pridigoval Gašper Švab, fajmošter v Dobu. V Ljubljani 1835. Blaznik. Klemenz. I. Del 8. 450 (I. Ned. v Adventu — Binkuštni pondeljik). II. D. 8. 469 (I. Ned. po Binkuštnih — V god oblénice posvečenja vsih cerkev).

Andrej Bohinc r. 25. nov. 1795 v Zapogah, mašnik 1819, kaplan pri sv. Petru v Ljubljani, naposled fajmošter v Cirkljah na Gorenjskem, u. 30. dec. 1871. Njegova knjižica je:

Družba verniga človeka z' Bogam. To je: Navuki (str. 9—58) in molitve (59—238). V Lublani nat. L. Eger, prod. Hohn. 1827. 12. 240. — II. Nat. 1835. str. 294. Na primer bodi iz Predgovora:

„Kar smo vidili in slišali, vam oznanujemo, — de bo naša družba z' Očetam in z' Njegovim Sinam Jezusam Kristusam (I. Jan. 1, 3). Lepo družbo sta imela červa človeka Adam in Eva z Bogam. Bog se je z njima pogovarjal, učil, in ona sta svojiga Očeta, kakor brumni otroci, poslušala, vbogala. V ti družbi sta bila srečna, ki sta v brumnosti živela, ino mir vesti, božje dopadajenje vživala. Nevošljivost hudobniga angela zapele Evo, in Eva Adama pregovoril. Jesta prepovedani sad drevesa spoznanja dobriga in hudiga, storita greh, kateri je škodoval tudi nam vsim, katerikolj po naturi od njih pridemo. Tako smo se ločili od Boga. De bi pa mi ne bili vekomej od Njega ločeni, nam — že pervima človekama oblubljeniga Odrešenika — Jezusa Kristusa pošla, skoz kteriga zamoremo z' nebeškim Očetam spet v družbo priditi itd.“

P. Ferdinand Vonča (Wonscha Joseph, Bonča) r. v Šent-Vidu nad Ljubljano 26. marc. 1792, reda frančiškanskega mašnik l. 1817, učenik, provincijal, u. na vizitaciji v Nazaretu 31. jul. 1840. Na svetlobi so:

Tri Pridge za Sveto-Leto, k' jih je pridgval v' fari Sv. Petra per Natisoni Videmske Škofije III. IV. ino V. Nedelo po Binkuštih Svetiga-Leta 1826. P. Ferdinand Wonzha, Frančiškanar ilirske Provincije Vučenik jutrajnih jezikov ino S. Pisma obojga Testamenta per domačih šolah na Kostanjovci blizo Gorice. V Lublani per Jurju Lichtu. V Celovcu per Ferd. od Kleinmayro, natiskavcu. 1827. 12. 155. — „Sprache und Grammatik wurde in diesen Predigten nicht berücksichtigt (Šaf. 126).“ — Na razgled bodi:

„Za nas revne Kristjane, kateri se na morju tega nevarniga ino zapeliviga sveta še za naše zveličanje vojskujemo, je scer še zmiram prijeten čas, dokler še naša vboga Duša z' tim slabim truplam sklenena tukaj živi . . . vender niso vsi dnovi, vse vure ino minute našiga življenja enake za perdoblenje večniga zveličanja . . . Več gnade Gospod Bog deli ob Nedelih ino velikih praznikih, kader . . . Ob času sromaštva, pomajnkanka, nesreče, zopernosti, pregananja al bolezn, kir takrat . . . Močnejši studenc božjih gnad se čez nas razliva v svetmu Postu, kader . . . Dokler tedaj nas dobrotliv Gospod Bog pustí na temu svetu živeti, je za nas scer zmiram prijeten čas, ino dnevi zveličanja; pa včas več včas majn; nikdar pa več, kakor ravno zdaj, kar nas je Bog dal doživeti, ino kar vam keršanske Duše! z veseljam oznanuvati, sim jest dons na voljo vašiga Gnadliviga Škofa semkej poklican . . . Z velikim veseljam tedej vam pridem to posebno novino Svetiga-Leta oznanuvati, ino sim moje govorjenje tako razdelil, de vam bom v tih treh Nedelah vse na kratkim povedal, kar vam je potrebno vediti ino si dobro k sercu vzeti, če hočte tega prevelikiga šaca Svetiga-Leta deležni postati; ino scer dons vam bom v pervimo delu mojga govorjenja razložil, kaj je Sveto-Leto, ino v' drugmo, kako mormo taistiga deležni postati? Dons teden vam bom pokazal, kako potrebno nam je spreobernenje ino pokora, scer zmiram, pa posebno v' temo Svetmo-Letu; ino dons 14 dni bom vas podučil, kaj je pravo spreobernenje ino resnična pokora, brez katire nobeden Svetiga-Leta ne more deležen postati. Prosim vas za posebno poterpežljivost, če bom en malo dolgo govoril, ino zamerklivo poslušanje; zakaj te lepe perložnosti morbit ne bote nikdar več doživeli. Ti pa Troštar S. Duh! brez katirga pomoči ni nič dobriga v človeku, vižaj tako moj slab jezik, ino vžgi z tvojim božjim plemenam serca mojih brumnih poslušavcov, de bi ta moj navk k veči božji časti, ino k zveličanju moje ino mojih poslušavcov Duše teknil! — S. Maria! prosi tud ti za - me ino za moje poslušavce!“

Pot v nebesa je pesem, ktero je zložil P. F. Bonča Provincial, in ktera je tiskana v knjižici: „Drugi Perstavik starih ino novih . . . Pesem . . . Val. Stanig“. — V Gorici 1838 str. 41—48, ktere naj se pokažejo tu nekteri odstavki na pr.:

1. Le vozka je Cesta, In tesna je pot, K' v' Nebesa gre zvesta, Ne jiš jo povsot; Če zdaj jo ne najdež, Al pa od nje zajdeš, Boš večno žalval, In milo zdihval.	2. Ta pot je nevarna. Pač mnog' jo zgreše, To prazna ni marna, Vse r'či v nji leže; Ne daj se slepiti, Pot pravo pustiti; Premišluj terdo, It' treba kam bo.	3. Ta svet ti poreče: Ne bod' tak perprost, Vesel, naj ti teče Tvoj čas u' sladkost'; Le uživaj veselje, K' je men' na povelje: Ne boj' se nič več, Vse misli verz' preč.
-
5. Meso t' bo pa djalo: Zakaj me moriš? . . .	27. Zato je potrebno Zdaj tukej terpet', Če hočeš tam mirno V' veselju živet'; Se bran't, in vojsk'vati, Ter z hudim bojvati, Zaupat' v' Boga, Kir zmagat' nam da.
7. Nar hujši sovražnik Vse z mrežam zastav', Ta zvit je zalaznik, Hudič se mu prav'; . . .	

Andrej Albreht r. 18. nov. 1782 v Idriji, posvečen 1805, služil v Semiču, na Krki, v Kranju, v Dolenji Vasi, kanonik in stolni župnik v Ljubljani, prošt v Novomestu, u. 20. nov. 1848. Spisi njegovi so:

1) Keršanski katolški Nauk od nar potrebnih resnic svete vere z' vprašanji in odgovori. V Ljublani 1827. 8. 432. Nat. Sassenberg. Prodaj. A. H. Hón. — II. Nat. 1830. 8. Blaznik. — Beseda kaže se na pr.:

„Kaj je vera katolškiga kristjana? Vera katolškiga kristjana je dar božji, čeznatura luč, od Boga mu vlita čednost, skozi ktero vse za res verje in vse terdno derži, kar je Bog razodel, in kar katolška cerkev verovati zapove, naj bo zapisano al ne . . . — Zakaj pravimo, de je vera čeznatura luč? Zato ker skozi njo spoznamo k' zveličanju potrebne resnice, kterih bi z' svojo pametjo nikolj ne bili spoznali. Naša pamet po svoji naturi ni vsigavedoča, to je le sam Bog, in skozi poverbani greh je tako otamněla, de le nekte re resnice, in še teh prav ne spozna. Skozi s. vero še le prav spoznamo Boga ino njegove popolnamasti, dolžnosti do njega, dolžnosti do sebe, do bližniga in do drugih stvari; skozi njo spoznamo božjo previdnost, ktera cel svet, ino pergodbe ljudi vlada (viža), resnico od večniga zveličanja pravičnih v nebesih ino večniga pogubljenja grešnikov v pekli, nevmerjočnost človeške duše, ino skozi njo zvemo potrebne per-pomočke k zveličanju itd. Teh resnic bi ne bili nikolj spoznali, ako bi jih Bog nam ne bil razodel, našiga uma ne bil razsvetlil, ino naših serc z' svojo gnado k verovanju per-pravnih sturil. Torej pravi prerok Izaia: „Ljudstvo, ktero je v tami hodilo, je veliko svetlobo vidilo, prebivajočim v deželi smertne sence je luč zasjala“. 9, 2. To je, ljudém, ki so bili v nevednosti, v neveri, se je Jezus, nebeška luč, perkazal, in jim skozi oznanovanje svete vere pamet razsvetlil, de spoznajo, kaj jim je verovati in sturiti, de večno življenje dosežejo.“

2) Keršanski katolški Nauk za odrašeno mladost. V Ljublani nat. Sassenberg 1828. 8. 240.

3) Sveti Veliki Teden, ali molitve in ceremonije, ki se po zapovedi katolške cerkve véliki teden opravljajo. V Ljublani nat. Eger 1829. 8. 304.

4) Razlaganje keršanskiga katoljškiga Nauka. Spisal Andrej Albreht, prošt in fajmošter v Novim mestu. V Ljubljani 1850. vel. 8. Nat. in založil

Ign. A. žlahtni Kleinmajer. I. Del 1—374 (I. Pogl. „Bog stvarnik, ohranik in učenik ljudi v stari zavezi. II. Jezus Kristus, odrešenik in zveličar sveta). II. Del 1—570 (III. Od svetiga Duha in Jezusove cerkve. IV. Od sv. zakramentov. V. Od keršanskiga življenja). III. Del 1851 str. 1—480 (VI. Nauk od božjih zapoved. VII. Nauk od cerkvenih zapoved). — Rokopis bil je dovršen vže l. 1841; med natiskovanjem pa je po smrti pisateljvi marsikaj pre naredil ter popravil Juri Volc (Zg. Danic. 1850 itd.).

Prvi poldnevnik in čas za ves svet.*)

Črtica iz zemljepisa.

V San-Frančiško v Kaliforniji je 3 ure in 10 minut za časom v Novem Jorku, ali v San-Frančiško je še le 3 ura in 50 minut zjutraj, ko je že v Novem Jorku 7 ura zjutraj. Ako kdo stopi na železnico in se pelje preko Zedinjenih držav k Tiheemu morju, tako pride v San-Frančiško 3 ure in 10 minut prej kakor je napovedan v vožnem redu po uri v Novem Jorku. Nasprotno pa pride vozé se od Tihega oceana na videz za 3 ure in 10 minut kasneje, kakor se je nadejal. V istini se je obakrat vozil isti čas, iz tega je razvidno, da je nemogoče po krajevnih časih, po svetovnih progah v severni Ameriki izdelati vozni red, ki bi se vjemal povsod, niti ni mogoče določiti točno čas, kar bi bilo vendar zelo važno za železnice.

Kakor je užé rečeno, potrudile so se vlade posameznih držav vpeljati normalni čas, dokler seže njih moč in tako odpraviti najgorše nedostatke. Tako ima Prusko za svoje železnice in telegrafe Berolinski čas, severne države v Evropi krajevni čas v Kodanji, Bavarsko ima Monakov čas i. t. d., a to posamezno ravnanje ima zopet svoje nedostatke, tako da mala Švica s svojim časom v Bernu skoraj povsod zadene ob vzorne čase na vzhod n. pr. z avstrijskem (Pražkim) za 28 minut, na jug z italijanskim (Rimskim) za 20 minut; na sever in severovzhod z bavarskim, kateri gre za 17 minut in z virtemberskim ki gre za 7 minut naprej, a na zahod s Parižkim, ki gre za 21 minut za Bernskim. Čemu za vsakim mejnim drogom drug čas. Ali ni to ravno taka opovira, kakor so mitnice.

S tem časom pa še manj izhajamo pri telegrafičnem občevanju, kakor se vidi iz naslednjih zgledov. Pri vsaki depeši se naznanja, kedaj se odda, in kedaj pride na odločeni kraj. Recimo, da telegram gre zjutraj ob 7. uri iz Novega Jorka in pride ob 1 uri in 50 minutah na Dunaj v stanovanje naslovljenega. Ta račun, telegram je potreboval 6 ur 50 minut, pritožuje se, da se pošiljanje tako kasno vrši, a ne pomisli, da je čas v Novem Jorku za 6 ur zadej, in da je tedaj telegram potreboval le 50 minut. On odgovori ob 2. uri popoldne, njegov odgovor pride pa vže ob 9. uri dopoldne v Novi Jork, tedaj na videz 5 ur pred oddajo. Agent v Parizu telegrafuje v Novi Jork, da so na borzi papirji po prav vredni ceni. Telegram pride ob 7. uri in 30. minutah v Novi Jork. Lastnik firme si misli, on si hoče premisliti; ker borza se začne še le ob 1. uri. On si preudari, vidi da je kupčija dobra in telegrafuje ob 10. uri: „Naj se kupi.“ Telegram pride še le ob 3. uri in 40. minutah, a ob 3. uri užé borza mine, papirji so bili prodani, velik dobiček je všel hiši, ker so pregledali, da Parižka ura mimo Novo-Jorške za pet ur naprej gre.

Če se na Silvestrov večer 1884. l. iz vladne palače v Londonu ob 8. uri zvečer pošlje telegram namestnemu kralju v Indiji, ako bi telegram potreboval pol ure da bi prišel v Kalkuto, bi tam ura bila 2 in 24 minut 1. januarija. Ob 3. uri zjutraj 1. januarija bi odgovorili v Kalkuti in odgovor bi prišel ob poludesetih 31. decembra 1884. l. v London. V obeh primerljajih moti razlika v krajevnem času zaznamovanje dneva in leta.

*) Glej 10. št. „Učit. Tov.“ na str. 151.